

quia ideo Tridentinum s. 15. de regularibus cap. 16. prescribit, ut renunciari nouitorum in aliis religionibus est sub tacita conditione, si professio sequatur, quia expedit libero nouitorum egressui consultare; qua: libertas desiceret, si earente spe recuperandi bona. At quando post vota biennij sit praedicta renunciatio (vt communiter iam sit) est valde necessarium occurrerit libertati, & faciliter petendi egressus est Societate, tamen ligati predictis votis non sint iam sui iuris, teneantur perseverare in Societate, ac ita vivere, vt occasio nem suae dimissionis ex canon. praefat. Ergo iure optimo credendum est, eam renunciationem non esse conditionalem, si renunciantes persevererent in Societate. Quippe qui cum illa recuperandi bona post exitum spe, non ita caute vivere curabant, vt perseveraret proficere & si noscent omnibus be bonis destinatos, procurarent totis viribus perseverantiam. Quarò, quia si renunciatio huc non foret absoluta, non oportet marum superioris consilium adhibere ad hanc renunciationem permittantem, & solis constantibus stabilibus in sua vocatione eam petmentere, vt praeficeretur Provincialis reg. 8. sui officij. Nam si a vocatione posse desicerent, ius sua bona recuperandi retinerent; si cut eo maturo confitit opus non est in renunciatione nouitorum in aliis religionibus, eo quod id ius retinent. Et confirmatur, quia Gregorius XIII. in sua extraag. ascendent. reddit rationem, cur in Societate ligati votis biennij retineant ad tempus dominum suorum bonorum, eti non vslm, iis verbis, ut misere Societas habeat liberatem, illos si opus fuerit cum minori offenditione dimittendi. At si renunciatio effet conditionalis, penderetque à perseverantia, nulla est difficultas in expulsione, nulla effet officiosa causa, cum predictis expulsis bona effet restituenda. Quinto, quia in confirmationibus. part. 2. cap. 3. §. 5. fine, vbi ferme factio de eo, qui a Societate dimittitur, sic dicitur, secum omnia ferat; ea verba sic exponentur in declarationibus, littera B. Ea, que ipsius esse constat, difficile non est statuere, ut secum ferat: verum in iis, que vel ex-pendit, vel dedisset Societati, vel alioqui si accidisset, vt filio animo in domo, vel Collegio ipsius habuisse, prudenter superioris dimissionis relinquunt, vt habita ratione cum egestate, tum edificatio, statuat numquid illi aliqd amplius, quam quod inveniatur de rebus ipsius, dari debet, necne, & si amplius, quantum. Ex qua declaratione clare constat, dimilum latrum secum omnia, de quibus non disponuerat donanda Societati: & declaratio explicuit dicens, omnia, que ipsius esse constat. At qua Societati donavit, iam non sunt sua. Et postea agens de iis, quae Societati dedit, nihil disponit, quod ad legem iustitia attinet, quasi supponens nulla iustitia lege astringi. Societatem ad ei aliquid reddendum, vt reuera non astringitur. At attentis solis exigitur, & edificatione, remittitur prudentia superioris, num aliquid amplius reddendum sit, quam quod inveniatur de rebus ipsius, id est, quas non expenderat, nec Societati donarat; quippe ea solares sunt ipsius. Tandem, quia Gregor. XIIII. in extraag. ascendent. interdixit glossas, ac interpretationes confirmationum Societatis, & instituti adhiberi, referuans omnia dubia per Sedem Apostolicam, & Patrem Generalem nostrum declaranda. At Pater noster Generalis respondens ad postulatum congregatiois Bethiae prouinciarum anni 1584. declarauit, renunciacionem hanc esse absolutam, & independentem à perseverantia. Nec obstant rationes contrariae adductae. n. praecedent; quia ad primum, & eius confirmationem constabat ex dicendo duplii numeri sequenti. Ad secundum autem constat ex dictis in precedentibus rationibus.

35 Secunda conclusio. Idem dicendum est de renunciatione, quae fit in Societate post primum nouitiatum annum ante vota biennij iuxta Societatis constitutions; ea enim est absoluta, & independens à perseve-

rantia: quare nouitius ille à Societate resiliens non habet ius ea bona, sive Societati, sive cuiquam alii donata, recuperandi. Quod bene tradit Molina tom. 1. de inst. dis. 139. column. 4. vers. nouitij ante ingressum. Et ratio est, quia quamvis ea donatio in aliis religionibus censeatur causâ folius professionis futurâ facta, & proinde dependenter à professio, id ex sola presumptio est, quia nimur talis presumptio donantis animus: quare vbi de contrario animo constat, donatio est absoluta, vt diximus num. 2. At in hoc casu constat de contrario animo, quia nouitius in Societate renunciat iis bonis in opera pia, iuxta Societatis constitutions, & vt implet quod initio ingressus promisit, nempe, omnia bona à se addicatur post primum nouitiatum annum, quando superior præscriperit. At constitutiones Societatis constat modo loquuntur de renunciatione hac, sive post vota biennij, sive post primum nouitiatum annum facta ex præclero superioris, vt diximus num. 3. & vtrique dicitur ibi fieri absque villa prorsus recuperandi spe. Ergo vtrique est absoluta. Et hinc constat solutio ad primum argumentum, quod contra hanc conclusionem pugnat, propositum reg. 8.

Tertia conclusio. Idem dicendum est de renunciatione legitime parentum superfluum, que iuxta constitutiones fieret post primum nouitiatum annum, aut vota biennij, quia constitutiones eadem modo de hanc renunciatione loquuntur, & diximus num. 3. Nec obstat confirmatione primi argumenti adducti n. 3. quia contra hanc conclusionem pugnat, quia est diuersatio de renunciatione que tacite fit eo ipso quod quispiam in religione Minorum profiteret, quia ea non fuit renunciatio expressa in favorem alicuius, cui ius acquisitum sit, sed sola tacita ob admissionem status incompatible. Quare habet tacitam conditionem, nisi ante declarationem, & consequenter antequam ex illa alicuius ius acquiratur, renunciantis fiat capax. At in nostro casu est renunciatio expressa in favorem eius, cui per illam iusfit.

Quarta conclusio. Si volens ingredi nouitiatum Societatis, vel tempore nouitiatum renuncierat, aut sua bona donaret, non iuxta Societatis constitutiones constituentes, vt non nisi post primum nouitiatum annum, & ex præscripto superioris fiat renunciatio, iudicandum effet de huiusmodi renunciatione, ac de ea, quae fit contemplatione ingressus in alias religiones. Quare sicut hec penderet à futura professione, & proinde bona recuperantur à nouitio egridente, iuxta dictam num. 6. & sequentibus, ita & illa. Ratio est, quia de neutra est maior ratio, cum sola renunciatio facta in Societate IESV iuxta eius constitutiones habeat vim abolute donationis, quod ita in constitutionibus illis præscribitur: atque ita que non fit iuxta constitutionis præscriptum, carebit ea abolita donationis virtute, & vbi de contrario donantur, aut renunciantis animo non constat, censetur in dubio facta dependenter à professio subsequentur, sicut in aliis religionibus contingit.

Quinta conclusio. Huiusmodi donatio, ac renunciatione facta non secundum constitutiones Societatis IESV, non constat ariet per sola biennij vota, sed per sola coadiutorum vota, & forum formatorum, aut professorum; quare remunerationem egressus est Societate post sola biennij vota, recuperaret ea bona in iis casibus, in quibus num. 6. & sequentibus diximus cum recuperaturum, si in reliquis religionibus egraderetur anno nouitiatum. Ratio est, quia quamvis per ea vota biennij censetur ea emittens verus, & perfectus religiosus; at non abdicat a se dominium, & ius ad bona, sed solum vslm, donec vel ei dominio, iuri renunciet, vel vota coadiutorum formatorum aut professionem emitat: ergo antea non redditur soluta omnino donatio. Quare, vt praedicta donatio, sive omnino perfecta, & absque spe recuperandi, perinde ac si tunc fieret professio, debet donatio illa.

illa fieri iuxta constitutiones Societatis: nō poterit autem donatio huc reuocari, si nouitius ille non egredietur à Societate, sicut de donatione ab ingredientibus alias religiones facta diximus n. 18.

39 Ultima conclusio. Si donatio ingredientis Societatem, fieret in eius favorem, quamvis ea facta secundum constitutiones sit absoluta, ac proinde nihil ex ea restituendum sit renunciante egrello, aut dimissio à Societate, tenetur ramen Societas, si donans egenus sit, praetate ei alimenta, aliquin integrum erit donatori reuocare donationem ratione ingratiitudini, quia donatarius tenetur alere donantem egenum, alii poterit reuocari donatio, vt multis allegatis tradunt Laza l. s. quis à liberis. S. den. Index num. 5. 8. & 59 ff. liberis agnoscendi. Iulius Clarus lib. 4. receptionis. S. donatio. quaf. 21. num. 3. Surdus de alimento. s. i. quaf. 8. à num. 1. usque ad 7. qui optimè cum aliis per ipsum citatis hoc limitat num. 7. quando donatio est omnium bonorum, vel maioris partis, per quam donator efficit pauper; & n. 8. bene probat cum aliis alimenta huc prestanta pro rata fructuum rei donatz; & optimè etiam num. 15. limitat cum aliis, nisi donans habuerit alimenta ab aliquo tertio: quia cum hoc casu non debeantur alimenta iure actionis, sed officio iudicis, cestis obligatio, si donator habuerit alimenta à tertio. Et hinc quoque ego infero durare hanc obligationem tandem quidam necessitas donatoris duret. Quare donatore poeta consequente beneficium aliquod ecclesiasticum, vel bona aliqua, quibus ali possit, cestis hæc obligatio: quod si bona consequita non sufficient ad integra alimenta, diminuetur obligatio donatarij ad alendum, sicut de aliis obligationibus subsidiariis, vt filiorum ad alendos parentes, tradunt authores.

C A P V T II.

Qualiter valeant renunciations legitime parentum, & aliorum bonorum factæ in Societate IESV, quando sunt absque parentum consensu in favorem ipsius Societatis, vel cum iuscumque optis pi.

S V M M A R I V M.

Explicitur, qua difficultatem ingerant, & quæ questiones dispensantur, s. 1.
 Part. 1. future hereditatis an valeant? n. 2.
 Quid si patrum non sit de tota hereditate, sed de eius parte, ac de re particulari? n. 3.
 An intelligantur donatio, hypotheca, & quicunque alii contractus? n. 4.
 An hereditas futura possit hypotheca subiecti, vel comprehendatur sub generali bonorum hypotheca? n. 5.
 An valeat patrum, sive sit de dividenda hereditate viuentis, sive de defuncta, sive donata alteri? n. 6.
 An valeat patrum sive sit de succedendo, sive de non succedo? n. 7.
 An possit quislibet testari de hereditate, quam erat, ac hec spes dicatur in filiis probabilitas, & in iure consuebilis, & renunciantis omnibus iuribus, quae sperat, censetur huic renunciacioni? n. 8.
 An spes hac succendi in filiis dicatur aliquo respectu probabilitas? n. 9.
 An dicatur probabilitas quando ex eius dispositione non inducit, ut vorum captanda moris? n. 10.
 An postea sicut patrum circa hereditatem parentum valeat? n. 11.
 Quid de patre parentum circa hereditatem filiorum? n. 12.
 Quid de patre extraneorum circa hereditatem, quam sperant? n. 13.
 An, & cur valeat patrum circa futuram successionem de con-

Qvestio hæc satis difficultis est, & dependet ex intellectu textuum I. finalis. C. de patris, & I. hereditatis. C. de patris conuenientib; quorum prior decidit; non valere renunciacionem hereditatis persona viuentis absque eius consensu. Posterior autem decidit, hereditatem solemni testamento, & non alia dat posse: quibus renunciatio hæc ex diametro aduersari videtur, cum sit renunciatio totius patrimonij per patrum irreuocabile, & hereditatis parentum viuentium absque coram consensu. Ut ergo clarè procedamus, triplex erit quæstio. Prima circa intellectum I. finalis. C. de patris, & qualiter irrita sit renunciatio, aut quodvis aliud patrum circa hereditatem tertie personæ viuentis. Secunda circa intellectum I. hereditatis. C. de patris conuenientib; quæstio hæreditatis possit pacto dari. Tertia, an repu-

cisio hereditatis, que sit à religiosis Societatis Iesu vix iuxta præscriptum constitutionum, valeat, quando sit absque consensu eorum, quibus succedendum erat; sed si res ipsa decisionem finalis. C. de pat- obligantur omnia bona patentes, &c. fuit, ut pacem super hereditate incertæ persona, fecit usus hereditatis specialiter obligat. Atque ita docent Alexandri, et finali. num. 1. Iacobinus de Sancto Georgio ibid. 19.

Prima questio sit circa decisionem *l. finalis*. *et ac-
tis. & l. reg. 3. iii. 5. p. 1.* in quibus deciditur, omne pa-
cium, donationem, dispositionem, obligationem, vel
subiectionem hypothecę circa hereditatem certarum per-
sonarum viuentium esse ipsorum iuris, & contra bonos mo-
res, nisi fiant cum consensu illius personarum tertiarum, & in
eo consensu perferueret vsque ad mortem. Itaque ut ea
pacia, vel dispositiones valent, duplex exiguntur condi-
tio: prior, ut consenserit is, de cuius hereditate agitur;
posterior, ut in eo consensu vsque ad mortem perfer-
ret; & alterutra conditione deficiente corruant pacia.
Et eterque textus eam huius prohibitionis rationem
reddit, quia non accidente hoc consenserit, datum cau-
cipienda mortis eiusdem cuius hereditate agitur, ut illi
succedatur, & pacia illa suum effectum consequatur.
Qua ratio iuri quoque canonico approbata est cap. 2.
de concione prebenda. & cap. ne capiande. codem iii. in 6.
vbi interdictum promulgo, vel collatio prehendere non
dum vacantes aliquos determinate personas, ne capian-

Secundum ampliarit, ut procedat de quoque cōtra-
etu, ut de donatione, stipulatione, hypotheca; nil enim
horum potest fieri circa hereditatem tertia personae
viventis, qui textus *dicitur*, *i. final.*, generaliter loquitur
de quoque contractu, utens dictione, *quicunque*,
quaerunt uter falsitatem quandam includit, ut vel sic com-
prehendat etiam contractus improprii sumptos. Atque
ita docent Purpur. *et al finali. num. 33.* & ibi Bolog. *nu. 33.*
fine. & *65.* & addit *eo num. 33.* sive sit contractus principi-
palis, sive accessorius.

Hinc deducitur, licet quis possit obligare generaliter omnia sibi bona preferentia, & futura, atque subinde in ea generali hypotheca contingant, que ex viventis hereditate ad se inde peruererint, non posse cum tam speciales hereditates futuram hypothecam subicare: hac enim hypothecam expresse interdicta est *ad l. finalia*. Et ratio differentiae est, quia quando generaliter nulla supererit legitima. Atque ita huicmodi ipsa *via*, iure reprobata, & nullius considerationis in iure appellatur. *Bart.* l. 1. §. *Si impuberi, non viri, ff. de collatione bonorum, & l. finit. sum. in principiis. 12. ff. qui satisfidare cogantur, & l. finit. sum. 2. ff. de liberis agnoscendis, & l. *Item Dominus. S. final. num. 2. ff. de pecunio legato, & l. post emanicipationem. S. final. num. 1. de liberatione legitata, & l. *Quia Roma-***

*S. duo fratres. num. 19. ff. de verbis omnibus obligatis. & l. final. in 1. lectura. num. ultimum. C. de patris. vbi Bald. num. 3. Paulus num. 2. Corn. num. 1. Cagnolus antiqua editione, a num. 2. 30. usque in finem sive nouam, a num. 134 in finem. Purpurat. num. 238. Curtius senior a num. 2. usque ad 6. Gozadinus num. 14. Roman. num. 10. Monterus num. 1. Mala di-
lla aqua Rome. S. duo fratres. num. 30. & ibi Alexand. num.
35. ad finem. Iafon. authent. si quis mulier. num. 5. C. de fa-
cere omnis in Ecclesi. & his potest, a num. 1. 6 ff. de acquirenda
hereditate. Alciatus vocans eum Platone per ipsum al-
legato, hanc spem somnium vigilantium. l. conditionales.
verb. qui spem ff. de verbis omnibus significantibus. & l. 1. num. 15.*

C. de pacis. Matth. de Afflictis decisi. 350. num. 4. Grammaticus decisi. 101. num. 66. Alban. confisi. 66. num. 4. Menchacqua *confessio*. lib. 1. cap. 48. num. 24. & de successu progressu. lib. 1. §. 8. num. 13. Cephalus *conf.* § 26. à num. 66. usque ad 88. vol. 4. Rinaldinus junior *conf.* 99. num. 62. vol. 2. Peregrinus de fidicommis. *conf.* 23. num. 52. Anton. de *Petragna*. num. 104. Gutier. *qq. etiun.* lib. 2. cap. 1. num. 55. & *quæst. pract.* tom. 1. lib. 3. cap. 42. num. 173m. & *quæf.* 55. num. 28. Bertazzolus *conf.* 57. à num. 4. usque ad 10. lib. 1. & *conf.* 5. num. 98. & 99. & *conf.* 55. num. 23. 26. & 27. *codem lib.* Decius *conf.* 34. num. 17. & *conf.* 74. num. 5. vol. 1. Hondonetus *conf.* 95. num. 8. & *conf.* 39. vol. 1. & *conf.* 71. n. 41. & *conf.* 74. num. 15. & *conf.* 83. num. 30. vol. 2. Barbolosa *post* *dorem.* 41. num. 7. *ff. soluto matrimonio.* Carol. Puteus *conf.* 29. num. 60. habet post confilia Sfortia. *tom. 1.* & Fulius Pacianus *conf.* 12. num. 69. tom. 1. appellat spem legitimam improbabilem, & ita docet nec re, nec tempore, nec loco, nec modo, sed quod est in causa, ut sit in *causa* & *tempore*, & *modo* & *spem* non sperandum.

pore probabili deberi. Neque obstat *I. l. psm. C. donationibus*, vbi dicitur spem futurae acquisitionis posse donari, quia intelligitur de spe probabili, & considerabilis in iure, qualis est, qua fundatur in causa de presenti, vel praeterito, nec dependet ex voluntate alterius, cuis bona sperantur, sed ex futuro eventu fortuito: hanc enim solam appellant Doctores probabilem. Atque ita *Glossa ea l. spem verb. future*, inquit, ut qui sit promissio sub conditione, vel in diem; atque ita hanc solum spem probabilem, & que potest transferri, docent Bart. ea *l. post emancipationem. illud. num. 2.* & ea *l. qui Roma. S. duo fratres. num. 19.* Et *l. vxor. S. Diuus. nnn. unico. ff. ad adult.* Bald. *eadem l. finali. num. 3.* Paulus *num. 2.* Curt. senior *num. 1.* & *3.* Roman. *num. 10.* Matth. de Afflictis *eadem decisi. 5. num. 4.* Aretin. *conf. 6. num. 9.* Tiraq. *l. 16. connubialis. glossa 2. num. 36.* Guillelmus Benedictus c. *Raynatus. verb. si abfque liberis. l. num. 112. de testim. Ludovic.* Gomez reg. *non tollendo quafi. 4. num. 12.* & *13. ver. secundus casus. Cephal. eodem conf. 52.6. citatus suprad. Berzazzol. conf. 55. num. 15.* & *26.* & *conf. 56. num. 9. o. lib. 1.* Barbosa *l. fructus. 7. num. 20. fine. ff. sollo marimonio.* Quare renuncias omnibus bonis, & iuribus, que sperat, vel habebit in futurum, non censetur renunciare his, que ex spe priori, quam vanam, & improbabilem appellauimus, sperat, fed iis folis, que sperat ex spe posteriori, quam probabilem diximus. Sic Bartolus & *l. si postemancipationem. illud. num. 3.* & *ea l. vxor. S. Diuus. nnn. unico.* Bald. Paulus, Curtius senior *num. 4.* Roman. Matth. de Afflictis, Guillelmus Benedictus proxime allegati. Fulvius Pacianus *conf. 132. à num. 70. vsque ad 88. l. som. 1.* licet dicat, quomodocunque sperat habere, quia intelligitur ex causa de presenti: & ita docet *num. 76.* & *77.* oportere expressis verbis dicere; si quo tempore res, vel ius ad me pertinebit, etiam ex causa de futuro. Surdus multos referens *conf. 308. num. 29. vol. 5.* & *conf. 417. à num. 20. o. fine ad 24. vol. 1.* vbi hoc bene explicat inellegi, quando iure non competebat neque re, neque spe, sed proueniebat omnino ex noua causa, qua non esset eo tempore formata, neque esset deducta; & *conf. 418. num. 14. vol. 3.* dicit intelligi renunciamen iuris ex causa de presenti, vel praeterito, non autem ex causa

Quinto ampliatur decisio *predicata l. finalis*, ut etiam procedat in filii, qui quidem non possunt de hereditate parentum supereritum absque corum consensu Z pacifici

pactis; quia quis enim textus videatur de illis non loqui, quia expressè loquuntur de aliena hereditate, ibi, spes aliena hereditatis; at spes filii non de aliena, sed de sua hereditate dicitur pacifici. *L. in fuis. ff. de liberis, & pofsum. Item dicit textus, ex cognatione foris ad eos devulnenda: at hereditas necessario debetur filii, & non subdubo, nec filius dicitur cognatus parentibus, sed ex eis natus. L. in fuis. ff. de suis, & legitimis hereditibus. & l. scripto. ff. unde liberis. At vere locum habet in filiis ea deciso, quae ratio legis in filiis quoque procedit. Quamvis enim naturali charitate erga parentes alligantur, at de eorum hereditate his inconsolatis pacientes, ostendunt facis cupiditate succedendi etiam amori ab ipsius preferenti. Nec obstat textum loqui de aliena hereditate, quia etiam respectu filiorum dicitur aliena, eo quod non habeant patre viuentem eius dominium, quamvis propter spem dicantur quasi domini. §. sui. in fuit. de hereditate qualitate, & differentia. Atque ita docent *Glossa. l. final. verbo aliena. Bart. ibi. 2. leitura. num. 2. vno. quæf. 1. & in 1. leitura. statim in princ. & ibi Cynus num. 5. Odo- ferdus num. 4. Bald. num. 4. Paulus num. 4. Decius num. 13. Alciatus num. 24. Petrus de Bellapertica opposi. 1. Salycetus num. 2. Roman. num. 8. Gozadimus num. 13. Curtius junior num. 9. Curtius senior num. 13. Alex. num. 2. Corneus num. 4. Iason num. 5. Iacobinus de S. Georgio num. 11. & 12. Purpur. num. 12. Bolog. num. 69. Cagnol. antiqua editione. num. 107. noua. num. 67. Petrus de Vergina addit. ad *Batrigrarium. Felin. cap. in presenta- num. 43. de probat. Bertrandus conf. 197. num. 1. vol. 3. in priore parte. Menchaca de successione creatione. lib. 2. §. 18. num. 21. 4. & controver. s. f. freq. lib. 3. cap. 44. num. 13. Crassus de success. s. f. successio ab interato quæf. 9. num. 3. Peregrin. de descommis. art. 1. num. 24. Berengarius Fernandez in cap. onie. de filiis nam ex matrimonio ad Morganianum con- trato, in preludio. cap. 1. num. 2. Verum vero filii si pa- cientes incurram penam, consulendi sunt authores allegati; id enim ad nostrum propositum non facit.***

*52 Sexto ampliatur, ut deciso locum quoque habeat in parentibus: si enim de filiorum hereditate absque eorum consensu pacificantur, pactum erit iritum; quod quidem fatentur Baldus et al. final. num. 5. Paulus num. 5. Decius num. 13. Purpur. num. 23. & 24. Alciatus num. 27. Iacobinus de Sancto Georgio num. 11. Salycetus num. 2. Alex. num. 2. Iason num. 5. & 14. Roman. num. 11. Curtius junior num. 10. Curtius senior num. 13. Corneus num. 4. super *Glossam. verbo aliena. Cagnol. in antiqua editione. num. 109. in noua. num. 68. Bolog. num. 28. & 71. Gozad. num. 17. idem Corneus cap. 8.4. num. 4. vol. 3. Menchaca de successione creatione. lib. 2. §. 18. m. 14. Crassus de success. s. f. successio ab interato. 9. num. 5. Bereng. Fernandez in cap. onie. de matrim. ad Morganianum contrato, in pre- ludio. cap. 1. num. 2. & 3. De ratione autem huius ampliationis non est modica controversia: at num. 5. arg. 3. explicabimus rationem, quam tradunt alii, & nu- 59. folio. ad 3. explicabimus legitimam rationem eius.**

53 Tandem ampliatur ea deciso, ut procedat quando extranei pacificantur de hereditate aliqui viventis. Nec obstat textum ea l. finali loqui de successione cognatorum, ibi, hereditatis ex cognatione foris ad eos devulnenda: quia respontent Doctores allegandi, ea verbis apponi gratia exempli, a frequentiori viuis, frequenter enim haec conuentiones flunt de hereditate cognatorum, & proinde in neutro casu dispositionem restringunt: atque ita docent Albericus et al. final. num. 6. & Bald. num. 4. Decius statim in princ. Salycetus num. 1. Curtius senior num. 13. Cagnol. in antiqua editione. num. 15. & 6. in noua. num. 8. & 9. Alciatus num. 9. Gozadimus num. 3. Purpur. num. 33. fin. & 34. Bolog. num. 21. Menchaca de successione creatione. lib. 2. §. 18. m. 21. Et huius ampliationis legitimam rationem trademus infra num. 59. in solutione ad 3.

54 Sed limitatur primò decisio huius textus l. final. C. de

rumcumque iuramento stabilita sit, ut communiter tradunt Doctores, potest veluti reuocari visque ad mortem, ita & consensus hic; immo non solum in testamento, sed etiam in omnibus actibus variabilibus ex mero disponentis arbitrio habet hoc locum, ut iuramentum interpositum non obster validè reuocationi, ut confat in iuramento non reuocandi procuratori, & in similibus, que congerit Socinus junior conf. 44. n. 23. & seqq. vol. 2. & probat Bartoli, & omnium ea. l. quæf. in principio. Atque ita docent Paulus et al. final. n. 8. C. de pacifico. & ibi Purpur. n. 70. qui bene subdit, idem esse dicendi quantumcumque stipulatio ea promissio firmata sit; & ego addo posse reuocari, licet pretio aliquo accepto conuenienter fit ne reuocari possit: sed tenebitur si reuocet, præsumtum restituere; id enim probat rationes adductæ. Quantis enim is consensus reuocandi non posset, defetur ansa capitula mortis: neque haec promissio non iuramento firmata obligaret, quia promissio non reuocandi testamento est ipso iure irrita, ut bene probat Molina 10. 1. de inst. disp. 15. col. 6. in solut. ad 1. At haec promissio timilius est virtute voluntati ex dispositione textus dicta legis final.

Quamvis autem haec reuocatio consentienti licita sit, 21 arduum consenserum non reuocare, tenentur pacientes obseruare contractum, quia ex parte ipsorum firmus omnino erat dum consensus non reuocatur. Atque ita docent Purpur. l. final. n. 72. & 79. C. de pacifico. & ibi Cagnol. antiqua editione. n. 9. noua. n. 97. Bolog. n. 56. Vresimbe- tis conf. 71. n. 41. lib. 2.

Atque hoc verum est, quamvis pacientes non con- 22 firmarent iurecurando suum pactum, quod ad eius valorem neiquippe iuramentum requiratur, ut bene tradunt Francus c. quamvis pacifico. n. 11. de pacifico. in 6. Menchaca de successione creatione. lib. 2. §. 18. n. 198. Couar. c. quamvis pacifico. 3. p. initio. 2. & 8. vers. quartu. casus, quamvis concedat hoc pactum non firmari iuramento sine predicto consensu, propred tam, et si trepidus, accedente semel contentu, esto postea illi reuocetur, tenent pacientes obseruare pactum; quia id legitimè iuramento firmatum erat. Sed abique dubio dicendum est, reuocato eo consensu liberos proflus manere pacientes ab obligatione pacti, & iuramenti, quia id pactum non alia ratione in dicta l. finali approbat, nec firmatur iuramento, nisi quarenum accedit consensus predictus velque ad mortem, quare eo ipso, quod consensus ille mutatur ad definiti esse, celsabit pariter obligatio pacti, & iuramenti. Præterea, quia cum ei pacto insit conditio tacita, si consensus ille visque ad mortem perferuerit, dicta l. finali, ipsi iurantes sub ea conditione virtuali iurare videntur, si consensus ille perferuerit: iuramentum enim sequitur naturam primordiale contractus, cui accedit, l. final. C. de non numerata pacifico. quare reuocato consensu definiet obligatio pacti, & iuramenti, tanquam deficiente conditione, à qua pendebat, arque ita docent Paulus conf. 44. n. 2. lib. 1. Bald. c. ad no- fran. 1. 2. n. 7. C. de pacifico. & ibi Bolog. n. 57. Guillelmus Benedict. c. Raynaldus. verb. duas habentes filias. n. 283. de te- flamen. Narta cap. quamvis pacifico. de pacifico. in 6. n. 21. vers. quod singulariter nota. Suar. quoniam in prioribus 5. limitata. ad regni n. 1. Antonius Gomez l. 12. Tauri. n. 31. Molina 1. b. 2. de primogenit. 3. c. n. 4. Alter Molina Societas Iesu tom. 3. de iustitia. disp. 579. n. 40. Crassus de successo. ex testi- mento. & ab interato. 8. successo. q. 9. n. 13. Gutier. c. quamvis pacifico. in princip. n. 5. Menchaca de successione creatione. lib. 2. §. 18. n. 198. & in controver. s. f. freq. lib. 3. cap. 44. n. 11. 12. 13. & 14. Franciscus V in iust. Neapolit. lib. 3. decis. 507. n. 9. Surdis decis. 14. n. 7.

19 Atque non obstante hoc pacientium iuramento li- 23 citum est contentienti reuocare huc consensum, dum ipse non iurari se non reuocaturum, quia pactum, & iuramentum horum inter se pendens a libero alterius consensu, quem ex dispositione iuris pro suo arbitrio, & voluntate interim dum viuit mutare potest, nequit eam libertatem adinimere, ut bene tradunt Paulus confil. 44. 8. n. 2. lib. 1. Anchar. conf. 4. 3. a. n. 3. que in finem. Purpur. l. final. n. 70. C. de pacifico. Molina Societas Iesu v. ea. disp. 579. n. 40. Nec huic licita reuocatio obixit consensum præstum esse iuramento pacientium, quod id iuramentum solos iurantes obligat; contentientis autem non iurauit, idque iuramentum penderat libera facultate iure concessu huic contentienti reuocandi sui consensum.

20 Quartò deducitur, non valere pactum initu cum eo, de eius hereditate agitur, ne contentienti illu reuocare possit, tum quia ex ipso, quod reuocare non posset, da- retur ansa capitula mortis, iuxta dicta n. 7. ac proinde cessaret ratio, ob quam id pactum sustinetum cum eo consensu: tum etiam quia cum hic consensus sit infar- vultime voluntatis ambulatorius visque ad mortem ex iuris dispositione, quod periculum capitula mortis vi- tetur, debet in hoc natura vltima voluntatis sequi, que-

Summa Th. Sanchez pars III.

& ibi Cagnol. in antiqua editione num. 80. & 81. & in no. 82. & 49. Paris. conf. 24. num. 1. lib. 1.

²⁶ Ceterum multo verius est, sufficere consensum tacitum, quia quoies exigunt licentia, vel consensus aliquis non ad effectualem actus solemnitatem, sed ad uitandam eius damnum, satis est licentia, vel consensum tacite praestari; ob quam rationem cum. l. 55. Tauri, que hodie est l. 3. tit. 3. lib. 5. recipiat, exigat consensum viri, ut eius viceetur praedictum ad contractus uxoris, sustinenti Cifuentes. l. 5. q. 14. Gomez Arias num. 21. 22. & 33. Antonius Gomez ibi. num. 5. & 7. Matienzo eal. 3. gl. 1. & 7. q. 7. que in finem. & l. gl. 1. n. 1. Molin. tom. de iustitia disp. 343. colum. antepenultima. §. si ex eo, sufficere consensum tacitum viri. Cum ergo consensu viri, de cuius hereditate contenitur, exigatur ad vitandum eius praedictum, ne viri illius infidus parentur, farerit tacitus consensu. Praterea, quia quod ea final. C. de paciis, dicitur, scientie, & iubente, intelligitur, ad eis, contentient, quia supra dixerat, accommodauerit voluntatem, & sic per praecedentiam declarantur sequentia. qui seruus plurium, ff. de legat. 1. Tandem probatur ex doctrina Bartoli. l. cum probatur. §. liberis. num. 5. de legat. 2. vbi traditur, filium, cui interdictum est agere sine consensu patris. l. cum non solum. §. necessitatem. C. de bonis, que liberi, posse agere simil cum patre, quod tunc videatur patre consentire. Sufficit ergo contentus viri, & praetulsum ex scientia cum taciturnitate. Atque ideo sententiam hanc suffitentem Decius conf. 31. num. 4. lib. 1. Curtius iunior conf. 98. num. 3. & 4. Paris. conf. 26. num. 11. 4. lib. 2. & 8c conf. 1. num. 1. lib. 3. Aymon conf. 52. num. 1. & 2. lib. 1. Rui conf. 13. num. 9. lib. 2. Purpur. ea. final. num. 67. Cephalus conf. 14. 6. num. 5. lib. 1. Menoch. conf. 1. num. 160. & conf. 92. num. 47. lib. 1. Riminaldus iunior conf. 30. num. 25. vol. 5. Surdis conf. 35. num. 16. vol. 3.

²⁷ Posterior difficultas est, an satis sit consensus eius, de cuius hereditate agitur, superueniens contractui de hereditate futura initio? Negant aliqui, nisi pacientes prius pactum falem tacite contulerint, vt quia praelentes essent tempore illius consensus, neque contra dicterent, quia cum contractus ab initio fuerit nullus, nequit absque novo pacientium consensu ratus haberi, iuxta doctrinam Abbatis cap. quod sicut. num. 9. de electione. vbi tradit, electionem nullam, quod à minori Capituli parte facta sit, non posse vires affluerem ex contentibus particularibus aliorum superuenientibus. Item, quia quod ab initio vitiolum est, non potest tractu temporis conualescere. reg. quod initio. ff. de regulis iuri. vbi latè Decius à num. 1. usque ad 7. plurima adducit exempla, & probat acutum à principio nullum non consummari ratificatione superueniente; atque ita tradunt Claudio Aquensis, quem refert, & sequitur Purpur. l. final. n. 68. C. de paciis. & ibi Bologn. n. 33. & 46.

²⁸ Sed verius est, huiusmodi consensum superuenientem sufficere ad prioris pacti valorum, quia quoies consensus non desiderant, quia substantialis actus forma, sed solum gratia uitandi damni consentientis, satis est si contractui celebrato illo accedit, quod satis, ut pérque ei damno cauendo propiciari accedente illo cōfensus postea, ut alii allegatis tradunt Anton. Gomez l. 55. Tauri. 6. Azebed. lib. 5. recipiat. tit. 3. l. 2. n. 25. At ad solum vitandum cōsentientis damnum requiritur consensus. Item, quia quando actus aliquo respectu fuit validus, ratificatio illius retrotrahitur, vt allegato Bartolo, & Areino tradit Decius reg. quod initio. fine. ff. de regulis iuri. de huiusmodi contractus non fuit ab initio omnino irritus, ut pote cui nihil ad solemnitatem essentialiter pertinet debefatur, sed solum ille consensus ad uitandum consentientis damnum. Atque ita hanc partem tradunt Decius conf. 31. n. 4. vol. 1. Baldus l. final. n. 22. C. de paciis. & ibi Salycket. n. 10. fine. Romanus n. 89. Alciatus n. 41. Purpur. n. 45. Cagnol. antiqua editione. n. 70. noua. n. 48.

Menchacae de successione. §. 18. n. 169. Iosephus Ludosius in decisionibus Perusiniis. 2. p. decf. 71. fine. Surdis conf. 35. n. 15. vol. 1. immo addit Decius lat. eff. si poeta conteius is, de cuius hereditate agitur, non contradicit; verum Mandellus conf. 11. n. 15. vol. 1. ait difficile hoc esse. Sed quamus non careat difficultate, quia licet consensum tacite praestari; ob quam rationem cum. l. 55. Tauri, que hodie est l. 3. tit. 3. lib. 5. recipiat, exigat consensum viri, ut eius viceetur praedictum ad contractus uxoris, sustinenti Cifuentes. l. 5. q. 14. Gomez Arias num. 21. 22. & 33. Antonius Gomez ibi. num. 5. & 7. Matienzo eal. 3. gl. 1. & 7. q. 7. que in finem. & l. gl. 1. n. 1. Molin. tom. de iustitia disp. 343. colum. antepenultima. §. si ex eo, sufficere consensum tacitum viri. Cum ergo consensu viri, de cuius hereditate contenitur, exigatur ad vitandum eius praedictum, ne viri illius infidus parentur, farerit tacitus consensu. Praterea, quia quod ea final. C. de paciis, dicitur, scientie, & iubente, intelligitur, ad eis, contentient, quia supra dixerat, accommodauerit voluntatem, & sic per praecedentiam declarantur sequentia. qui seruus plurium, ff. de legat. 1. Tandem probatur ex doctrina Bartoli. l. cum probatur. §. liberis. num. 5. de legat. 2. vbi traditur, filium, cui interdictum est agere sine consensu patris. l. cum non solum. §. necessitatem. C. de bonis, que liberi, posse agere simili cum patre, quod tunc videatur patre consentire. Sufficit ergo contentus viri, & praetulsum ex scientia cum taciturnitate. Atque ideo sententiam hanc suffitentem Decius conf. 31. num. 4. lib. 1. Curtius iunior conf. 98. num. 3. & 4. Paris. conf. 26. num. 11. 4. lib. 2. & 8c conf. 1. num. 1. lib. 3. Aymon conf. 52. num. 1. & 2. lib. 1. Rui conf. 13. num. 9. lib. 2. Purpur. ea. final. num. 67. Cephalus conf. 14. 6. num. 5. lib. 1. Menoch. conf. 1. num. 160. & conf. 92. num. 47. lib. 1. Riminaldus iunior conf. 30. num. 25. vol. 5. Surdis conf. 35. num. 16. vol. 3.

Similiter valeret contractus si ab initio adesseret consensus eius, de cuius hereditate agitur, & postmodum reuocaretur, & manente eadem pacientium voluntate iterum consensus is accederet, quia cum ab initio contractus fuerit validus, habentque omnia substantialia, satis est, vt non mutata pacientium voluntate consensus reuocatus accedit iterum; & ita tradit Bologn. ea. final. num. 46.

Secundo limitatur decisio predicti textus l. final. C. de paciis, nisi renunciatio aut pactum fiat circa hereditatem persona incerte, vt si qui societate inceant, si qua hereditatis ipsi obueniat, quippe cum persona, de cuius hereditate conuentur, incerto proflus sit, nullum captante mortis periculum subest, ac proinde quasi ratione legis cessante, cessat eius decisio; idque amplius constat ex l. 5. §. de illo. ff. pro fisco. vbi exprestis huiusmodi societas approbat, & exprelatis l. regia 13. tit. 5. p. 5. ibi, non lo preden faceret nombraren las personas de aquello, que auencia de heredad, mas si los nombraren poderlo van vender en esa manera diciendo assi, que todos los derechos & ganancias que les dan de venir por razones de heredamiento don de querer que les vengan, que las venden. Atque ita tradit Glossa ea. l. 3. §. de illo, verb. iusta. & d. l. final. verb. pacisci. vbi Cynus n. 2. opposit. 3. Petrus de Bellaparraga paulo ante oppositionem secundam. Odofredus n. 4. Baldus num. 22. Iacobus Butingarius opposit. 1. & 3. & ibi. in addit. Petrus de Bergna fine. Paulus n. 10. Decius n. 3. & 17. Albericus n. 7. Salycket n. 9. & 10. Fulgo. l. final. Curtius senior n. 16. Corneus n. 2. & 3. Alciatus n. 42. Iason n. 8. Cagnolus antiqua editione. n. 73. & à n. 53. noua. n. 41. & à n. 37. Iacobinus de Sancto Georgio n. 40. Romanus. n. 12. & 88. Curtius iunior n. 63. idem Bart. l. final. hoc modo conf. 61. n. ultimo. ff. de verb. obligai. & ibi Romanus n. 32. Albericus n. 7. Bologn. n. 89. idem Baldus de feudo dico in vicem legis etiimissorie. c. 2. n. 1. vers. 1. iam ergo. Abbas c. nulla. n. 10. de confessione probante. & ibi Cardin. n. 3. opposit. 3. Anchar. n. 6. Imola n. 10. Guido Pap. n. 9. idem Anchar. c. ne capienda. n. 1. novab. 2. de confessione probante. in 6. Dominicus c. quamus paciūm. n. 10. de paciis. in 6. idem Guido Pap. conf. 11. n. 2. Capitius decf. Neapolitana 159. n. 10. 13. 14. 18. & 19. Guillelmus Benedict. c. Raynuim. verb. & duas habent filias. n. 23. de testam. Montal. lib. 3. fori. art. 6. 1. 9. sens. deferedatos. Villalobos in communibus opinionibus. 1. p. verb. paciūm. 1. Monterros l. paciūm. quod dotali. n. 14. C. de paciis. Hermannus Meyer tral. de fiscis. testament. lib. 4. tit. 17. n. 4. Anton. Gomez l. 22. Tauri. n. 31. limit. 1. Tabien. verb. paciūm. q. 10. n. 1. Gutierrez de iuramento confir. mar. part. 2. c. 5. n. 4. Caglius de successione ex testamento. & ab

ab intestato. §. successio ab intestato. questione 9. num. 16. Mandelus conf. 1. numero 16. volum. 1. Molin. tom. 3. de iustitia. disputatione. §. 79. num. 38. Quare audiendi nullatenus sunt Purpur. ea. final. numero 11. Berengarius in cap. emic. de filiis natis ex matrimonio ad Morgananicam contratio in preludio. cap. 1. num. 9. & 11. fin. qui contra receplissimam hanc sententiam sustinet, non valere pactum super hereditatem homini incerti. Immo valet huiusmodi pactum, licet in certitudine illa existenter personas certas, ut aliquis ex cognitis meis relinquit mihi hereditatem, promitto illam tibi, quia adhuc non potest dari votum captanda mortis, cum incerta persona sit, qua hereditatem relixta est; sic Bolognetus adem. l. final. num. 82. Dupliciter tamen limitatur haec doctrina. Prius, nisi ex certitudine non posset verificari, nisi in una persona, ut si quis promittat hereditatem legitimam futuram abfque parentum consensu, non valebit promissio, quia cum legitima hereditas in solis parentibus verificetur, non potest dici hereditas persona incerta. Ita docent Cagnolus ea. final. in antiqua editione. numero 73. in noua. num. 42. & Gutier. cod. cap. 5. num. 6. Posterior temperatur, nisi in certitudine mente sit persona, de cuius hereditate tractatur, nec eam pacientes nominant in huius legis fraudem, quia tunc vere tractatur de hereditate persona certa. Sic Baldus ea. final. numero 22. Aliat. numero 44. Bolognetus numero 82. & 89. Gregorius Lopez l. 13. verb. non los nombraren. tit. 5. part. 5.

Tertio limitatur ab aliquibus, nisi huic contractui circa hereditatem tertiae persona viventi ipsa ignorante accederet iuramentum: sentimus enim hi, contractus eiusmodi iuramentum confirmari. Ductur ex cap. quamus paciūm. de paciis, in 6. Item, quia id pactum non aduersatur bonis moribus naturalibus, sed solum ciuibus, cum ignorante animus pacientium, num sit capitande mortis illius, in cuius hereditate virtute illius renunciacionis succedendum est. Arque ideo ita docent Dinus reg. non est obligatorium. num. 5. & 16. vol. 2. Part. conf. 24. n. 55. lib. 2. Rubeus conf. 13. o. 1. Guido Papa conf. 162. n. 2. Guillelmus Benedict. c. Raynuim. verb. duas habet filias. n. 19. 4. de testam. Paulus conf. 44. n. 2. lib. 1. Decius conf. 31. num. 1. & 4. lib. 1. Bertrand. conf. 7. n. 1. vol. 2. in priori parte. Fortun. Garzia de ultimo fine illat. 20. n. 218. Cellis conf. 100. n. 5. Tabien. verb. paciis. o. 10. n. 11. Montal. lib. 3. fori. art. 6. 1. 9. verb. sear de feredatos. Villalobos in communibus opinionibus. lit. P. verb. paciūm. n. 1. Anton. Gabriel tit. de paciis. c. 1. n. 11. Hieronymus Gabriel conf. 128. fine. vol. 1. Surdis conf. 480. n. 1. vol. 4. Humbertus de Boneno in repetit. authentic. scra publ. num. 61. C. si aduersus venditionem. Contra c. quamus paciūm. 2. p. initio. num. 2. & 3. p. initio. num. 2. & 5. Gregorius Lopez l. 33. verb. non debe. Mattheus Vicsembeatus conf. 71. n. 6. vol. 2. Decius capella Tholosana 453. n. 2. Antonius Gomez l. 2. Tauri. n. 31. Molin. lib. 2. de primogen. c. 3. n. 3. Soar. l. quoniam in prioribus, in declarat. legis regim. iuram. o. 3. & 3. & ibi Baldus in addit. ad 1. Menchaca de successore. at. lib. 2. §. 8. num. 19. 3. & numero 21. & quaf. osu. reg. lib. 5. cap. 44. num. 2. Simon de Praetis de interpretatione ultime voluntatis. lib. 2. dub. 1. solut. 4. num. 103. & 104. Gutier. conf. 123. num. 15. & de iuramento. 1. part. cap. 42. num. 5. & cap. quamus paciūm. initio. num. 4. & 5. Velaclus de paciis. cap. 16. num. 50. Surdis conf. 133. num. 17. volum. 1. Morla in emporio iurit. 1. part. titul. 3. quest. 6. num. 2. Fortaculus in neconomia iuris. dialogo 15. n. 4. Berengarius Fernandez in cap. emic. de filiis natis ex matrimonio ad Morgananicam contratio. in preludio. cap. 1. num. 6. Peregrinus de fiduciis. missis. art. 51. n. 2. 4. ad. jure. Fachin. in controverssia. lib. 8. cap. 7. 2. 13. 3. 7. sententia. Beccius conf. 7. 4. n. 1. vol. 1. Anguillola conf. 36. num. 1. volum. 1. Alphonius Vilalagua decf. 2. num. 91. vol. 1. Franciscus Vitius. decf. 3. Neapolitanus. lib. 3. decf. 307. numero 6. & in sylva communis opinionibus. lib. 2. opinion. 578. numero 4. Ioannes Botia conf. 59. a. num. 50. lib. 1. Crallus de fiscis. ex testamento. & ab intestato. §. successio ab intestato. quest. 9. num. 7. Ostanianus decf. Pedemontana 100. numero 31. Antonius Theofan. decf. 225. num. 6. Velafcus de paciis. c. 16. n. 50. Cachetanus decf. 100. num. 3. Andreas Geyl in his observationibus. lib. 2. obseruat. 126. Monterofus l. part. 1. p. 7. quod dotali. num. 14. C. de paciis. Burfatus conf. 432. num. 70. & conf. 471. numero 2. volum. 4. Rebellen de iustitia. part. 2. lib. 1. quest. 1. numero 2. num. 2. & 3. volum. 4. Rebellen de iustitia. part. 2. lib. 1. quest. 1. numero 2. num. 2. & 3. volum. 4. Molina

32 Sed tenendum est, id pactum nequam iuramento confirmari. Ratio est, quia reprobat huiusmodi contractus tanquam contra bonos mores pon solos ciuibiles, sed etiam canonicos, & naturales, propter periculum peccati, & danni tertiae personae, de cuius hereditate agitur, nempe periculum capienda eius mortis, quod quidem etiam iure canonico tanquam iniquum reprobat cap. 2. de concessione probante, & cap. ne capienda, eadem tit. in 6. Secundop, quia quando contractus confirmatur iuramento, manet eo ipso irrecabili, adeò ut neutri contrahenti licet resiliere, vt probatum lib. 1. de matrimonio. disputat. 32. num. 6. At ab hoc contractu, vepte qui dum alter, de cuius hereditate agitur, viuit, fuerit dum peccandi, mortemque eius intendanti, non tantum licet resiliere, sed tenentur ad pacientes. Ergo iuramentum non firmat hunc contractum, sicut eadem ratione iuramentum tradendae pecunia mulieri, si copiam corporis sui faciat, non confirmat promissio. nec tenerit promittens resiliere. Nec obstante contrac-

Summe Tho. Sanchez pars 111.

Z 3 Molina

Molina Societatis 1 e s v tomo 3. de iustit. disputatione 579, num. 38. & 40. Azot sum. in iustit. moralium, lib. 2. cap. 28, quæst. 2.

34. Sed virginitas dubium est, an esto id iuramentum non confirmet contractum, obliget tamen, ita ut perius sit illud non implens? In memoriam reuocare oportet quæ diximus in hoc tractatu lib. 3. cap. 12. numero 1. nempe diversa esse contractum non firmari iuramento, & iuramentum nullam obligandi vim obtinere: stat enim iuramentum non habere vim, confirmandi contractum, & tamen habere vim obligandi in foro conscientia, ita ut illud non implens perius sit, sicut contingit iuxta frequentissimam sententiam in iuramento non reuocandi testamento, quod quidem contractum non confirmat, neque irreuocabilem reddit, at non implens est perius. Dubitatur ergo, an esto iuramento hoc non confirmetur pœtum de hereditate viuentis, absque cùm consenserit iurato, obliget tamen id iuramentum? Et quidem ferè omnes Doctores numero præcedenti allegati aperie sentire videtur iuramentum non obligare. Quia ideo probant eum contractum iuramento non firmari, quod est contractus boni moribus universalibus, & canonico aduersetur; & adducunt regulam est obligatorium, de regulis iuris, in 6. que deciditur iuramentum boni moribus aduersum vi obligandi destituti, atque idea in ea clare sunt opinione, ut censeant id iuramentum non obligare. Et in propriis terminis hanc partem sustinent Imola cap. cim. contingat, numero 32. de iure iurando. Salycerus d. l. final. num. 10. C. de patiis. & ibi Fulgo. num. 14. Anchuras conf. 40. numero 3. Fulgo. conf. 7. dub. 1. Socinus junior conf. 44. num. 21. volum. 2. Beroius cap. in presenta. numero 193. de probat. Ruini. conf. 204. num. 8. volum. 1. Angelus l. s. quis pro eo, & sequenti.

Rufus difficultas est, an possit concedi huic iuramenti relaxatio ab Episcopo, sicut conceditur relaxatio iuramenti solundi iurias? Videtur enim non posse, quia tum temporis conceditur haec relaxatio, quando ea est turpitudine ex parte recipiens, ut rem acceptam tenetur restituere, vt contingit in iuramento solundi iurias, sicut probauimus in hoc tract. libro 3. cap. 21. numero 6. At accipiens hereditatem, de qua conuenienter erat, nullam admittit turpitudinem, nec tenetur eam restituere; ergo non potest relaxari hoc iuramentum. Sed verius credo cum Alciat. cap. cim. contingat. numero 82. de iure iurando, dari possit relaxacionem, quia recipiens tenetur eam hereditatem restituere; non enim gratia collata est ea hereditas, sed virtute prioris patris, quod propterea virtus defutatum erat, omnique obligatione carens, iuxta l. final. C. de patiis.

Quarto limitatur, ut non habeat locum decisio d. 37 legis finalis. C. de patiis, in foro conscientie, quando id pactum inirent recte fine, nec ad eum votum captandæ mortis in admittentem pactum. Ita docent Purpuratus l. final. numero 122. & 123. quamvis addat, si versimile est fore, ut requiriatis, de cuius hereditate agitur, consentire. Idem absque haec limitacione tradit Seraphinus de priuilegiis. iuramenti priuilegiis. 10. numero 30. Dicitur, quod decisio huius legis sola per presumptio periculi captandæ mortis nitatur: at leges presumptio invenientes non obligant in foro conscientie, quando verum non est id, quod lex presumit, ut tradit commune axioma, & inter alios Felinus cap. 1. numero 40. vers. hunc fullentiam, de constitut. Ceterum dicendum est, adhuc eo casu obligare hanc legem, ut bene tradunt Bolognetus et al. final. num. 49. quia, ut optimè probat Vazquez 1.2. questione 96. art. 4. disputatione 163. num. 16. & tripli sequenti, duplex est presumptio genus, cui lex innititur. Primi est, quo legislator in quois casu singulari aliquid presumit, & ratione illius legem statuit, ut cap. 1. qui fidem, de sponsalib. presumitur eum, qui post sponsalia accedit ad sponsam, accedere affectu maritali, & ideo statuit ex tunc perfici matrimonium; & quando

C. de patiis. Ergo & fauore piae cause.

Sed exstimo, hos Doctores non esse intelligendos de pacto successionis tertie personæ absens, de quo loquuntur textus cap. final. de patiis. Nam dictum Doctorum intelligendum est iuxta texrum, quem allegant, ut tradunt Bartoli. non solum. la 2. §. si liberatio. num. 7. ff. liber. leg. at. & multi, quos additionator ibi congerit littera H. Menochius de presumpt. lib. 1. quest. 37. num. 4. Sed textus cap. 1. etiam, quem pro se allegant, continet longe diuersum casum, ut optimè adiutum Purpuratus l. final. num. 29. C. de patiis. Menoch. conf. 1. num. 16. fin. & 16. vol. 1. quia in ea l. s. & l. patiis, quod donati. C. de patiis, conuenient cum domino hereditatis eius successione, ac proinde, cùm ipsi consentiant, non darur votum captandæ mortis, ut optimè etiam adiutum Purpuratus ea l. s. num. 4. 1. 44. 45. at l. final. conuenient de hereditate tertii absens, nec consentientis, & ideo darur votum captandæ mortis. Secundum, quia nec etiam inter milites votum pactum de hereditate tertii absens, prohibuit ea l. final., ut tradunt Iason ea l. final. num. 5. & ibi Purpuratus. num. 29. Bologn. num. 32. Alciat. num. 10. Menchaca de successione. lib. 2. §. 1. num. 219. & num. 223. Berengarius Fernandez in cap. 2. sive de filiis natis ex matrimoniis ad Morganaticam contrâlo, in preludio. cap. 1. num. 5. pur. alii allegatis l. patiis, quod donati. num. 13. C. de patiis. & ibi Alciatus numero 33. & 34. Tiraquellus alias allegans de iure primogenitorum. questione 7. num. 5. & 6. Andreas Galinus in decisionib. Cameræ Imperiali d. 1. dec. 5. 33. numero 10. Afferunt in addit. ad decisionem 453. capelle Tholosana. numero 4. Menochius alias allegans conf. 1. num. 166. fine. vol. 1. Sed contrarium tenent multi alii, quia cùm pactum hoc sit non moribus aduersum, nullo statuto, aut consuetudine validum reddi potest. Sic Alexander l. patiis, quod donati. num. 4. C. de patiis. & l. final. numero 4. C. eo. titulo. Guillelmus Benedictus alios referens cap. Raynuist. verb. duas habens filias. num. 197. de testamento. Decisio capella Tholosana 453. fine. Natta cap. quamus patiis de patiis. in 6. part. 2. numero 59. habetur tomo 6. tractatuum. part. 2. Euerard, in suis locis legalibus, argumento a patiis ad legem. numero 110. Villalobos in suis communibus opinionibus. littera P. verb. patiis. num. 1. Menchaca de successione. creat. lib. 2. §. 18. num. 258. Crassus de successione. ex testamento. & ab intestato. successio ab intestato. questione 9. numero 8. & alios referens Andreas Fachin, in suis controversiis iuris. lib. 8. cap. 7. 2. versus respondendo negando viri. Immo aliqui docent nec Principem supremum possit hoc pactum approbare, quamus possit afferre pœnam illud inuenientibus statutam: sic Vulgaris, quem refert, & sequitur Purpuratus. eas. l. final. a numero 55. usque ad 59. & ibi Cagnol. antiqua editione, a numero 89. noua, a numero 55. Sed prior opinio tenet est, quando consuetudo est legiūm præscripta, ita ut sufficeret ad legem inducandam; & idem dicendum de statuto, quando editum, aut confirmatum est a Princeps potente condere legem. Quare verissimum est, possit Principem supremum id pactum approbare derogando decisioni d. l. final., ut optimè docent Bolognetus et al. final. num. 66. & ibi Guillelmus Benedictus. eodem verb. duas habens filias. num. 203. Et ratione hanc optimè reddunt, quod tota illa decisio fundata sit in presumptio delicti procuracionis mortis eius, de cuius hereditate conuenient; quæ presumptio elutis positiv: ergo potest tolli per Principem supremum, aut aliam statuum, aut conseruandam vim legis habentia. Neque obstat id pactum appellari contra bonos mores: quia respondent optimè Tiraquellus, & Alciatus ibi, id quod est contra bonos mores, repugnante lege naturali, aut diuina, non posse legi aliqua, aut consuetudine approbar, fecit si sit contra bonos mores propriæ prohibitionem, & presumptio legi humanae.

39. Septimo limitatur, nisi pactum hereditatis viuentis non veniat principaliter, nec de illa principali tractatus sit, sed veniat sub quadam viuuntestate bonorum, & tanquam annexa alteri hereditati, cui licet renunciatur, ut si quis haeres institutus, impuberique subfutitus, vendat viuuntque hereditatem; hanc enim venditionem valere probat textus l. 2. §. 1. vers. illud potest, in fine, ff. de hereditate, vel aitione vendita. vbi expresse deciditur, valere eam venditionem, maximè si iam est delata impuberis hereditas tempore illius venditionis. Ergo idem intelligitur tempore vite pupilli, quando nondum est delata hereditas, cum dictio (maxima) in alio tempore verificari nequeat: quippe statim mortuo restatore deferunt hereditas. Atque ita docent Glosa et al. verb. maxime. in 2. solutione. Bartolus l. final. num. 1. ad finem. C. de patiis. & ibi Baldus num. 22. Iason

num. 15. Decius numero 21. Paulus numero 10. Iacobinus de Sancto Georgio numero 40. Bolognetus num. 4. & num. 90. idem Bartolus l. stipulatio hoc modo , ad finem. ff. de verbis obligat. Antonius Gomez l. 21. Tauri. num. 16. fine. Menchaca de success. creat. lib. 1. §. 18. num. 256. Gutierr. de iuramento. part. 1. cap. 43. numero 3. Monterolus. pactum , quod donati. numero 14. C. de pacis. Riminaldus iunior conf. 80. numero 37. volum. 5. Hermannus Meyer irat. de success. testamentari. l. 4. tit. 17. fine. Et rationem reddit. Bolognetus et numero 90. quia quando hereditas venit sub vniuerso , vel ratione connexitat , non videntur pacientes cogitare de morte alterius , seu habere votum captandi mortis , nec hereditatis aliena personae viuentis studiosi esse , neque es animus praefimitur , cum propter aliam rem , & cum alium sine facta fuit conuentio. Quamvis autem hic casus valde probabilis sit , at multis impugnatur dicentibus huiusmodi pactum esse inuidium , nec in ea 1. agi de substitutione pupilli viuentis , nec dictiōne (maxime) pupillum tunc vivere arguere , sed nondum esse fiduciam hereditatem pacientis ; quod etiam pupillo mortuo potest in variis cunctibus contingere. l. 1. qui heret. ff. de acquirenda hereditate. l. delata. ff. de verbis significat. Et ita sicut Glossa ea l. 2. verb. maxime in 1. substitutione . & l. final. verb. pacis. C. de pacis. & l. quidam. in 1. 30. §. final. verb. constabat. ff. de donationibus , dum ait , abundare dictiōne (maxime) in ea l. 2. & tenet Alciatus et l. final. num. 48. & ibi Fulgosi. num. 8. Curtius junior. num. 27. & 64. Curtius senior. num. 25. Corneus num. 2.

42 Quamvis autem diceremus non valere huiusmodi pactum quadam hereditatem pupilli viuentis , non subinde dicendum est , esse quoque irritum quadam alia bona in pacto illo conuenia , que poterant in pactum deduci ; sed quoad illa valebit virita alia parte. Nec obstat donationem omnium bonorum praefimenti , & futurorum irritam iuxta ius communem , vel omnium bonorum praefimenti irritam iure huius regni , irritati in torum iuxta veriorem opinionem , tam quia non est ita certum , quin multi teneant contrarium ; tam etiam , quia quamvis id certum esset , est differentia ratio , quia in hac donatione nullus est inter ali quo terminus praescipitus , vñque ad quem valeat , & vñque ad quem non valeat. Quare si esset invalida quoad totam summam , & non quoad reliqua in ea inclusa , confusione maximam pareret ; at in nostro casu est praescipitus terminus , vñque ad quem valeat possit pactum hoc , nempe , quoad totam summam , excepta hac successione futura personae viuentis ; & ideo donationem ultra quingentos solidos absque insinuatione factam faciunt Doctores valere vñque ad eos quingentos solidos , non autem quoad excellum ; & ita ferè in nostris terminis tradit Cagnolus l. final. antiqua editione. numero 53. in nova. numero 34. C. de pacis , allegato Signorolo consilio 116. vbi ait intimum pactum super hereditate fratri viuentis , & super alia incerta persona , valere quoad posteriore partem , viuenda priori. Idem docent Alexander conf. 83. numero 17. lib. 2. & Purpuratus et l. final. numero 202. versic. 2. declarat. vbi tradunt dispositionem continentem pactum de futura successione tertie personae viuentis , & donationem alias validam viuendi quoad solam priorem partem ; & idem Cagnolus eadem l. final. antiqua editione. numero 101. in nova. numero 65. & ibi Bolognetus numero 59. alios multos allegans , vbi dicunt filiam renunciamentem in manibus patris successioni paterna , materna , & auctore , renunciare quidem validè quoad paternam , in qua est consensus patris , modo interuenientur iuramentum , iuxta cap. quamvis pactum. de pacis , in 6. non autem quoad alias hereditates , in quibus dicitur consensus matris , & auorum , de quorum hereditate agitur.

Q V A S T I O tercia versatur circa intellectum 44. l. hereditatis. C. de pacis conuenit , vbi deciditur , hereditatem extraneis testamento dati , vbi Baldus statim in principio inde colligit , & curi eo vniuersi Doctores , non posse dari pacto. Idque aptius probatur ex l. liceit. C. de pacis. & l. regia 33. titulo 11. parte 5. vbi dicitur , inter priuatos non valere pactum mutue successione , scilicet inter milites. Ratio autem decisionis est , ut optimè tradit Alciatus l. pactum , quod donati. numero 12. C. de pacis , quia posse quenquam de patrimonio in tempore mortis disponere , est specialis legis indulgentia concessum , cum in id tempus dispositio referatur , in quo non est futurus dominus : at lex hanc dispositionem indulxit , dummodo certa forma fieri , nempe , testamenti solemnis.

Hoc

Hoc autem priuilegium militum concessum illis est cap. licet , ut valeat inter eos pactum mutue successio- nis , & sic hereditas deretur pacto , in eo situm est , ut cum id pactum , vñptate inter viuos celebratum , solaque executione in mortis tempore dilata , transeat à natura pacti irreuocabilis in ultima voluntatis ad nutum eorum reuocabilis naturam , & sic valeat , & sustineatur tanquam ultima voluntas , quod non contingit in eiusmodi pacto inter aliis celebrato , sed manet intra pacti limites , & minimè valet. Et ita exp̄s̄ tradunt Bartolus et liceit. in 1. leſt. num. vñpt. ad medium . & in 1. lectura , statim in princip. in somma illius legis , & ibi Bald. num. 4. Purpur. num. 2. & 41. Bologn. num. 32. Suarez l. quoniam in prioribus limitat s. ad l. regni. num. 10. Berengarius Fernandez in cap. vñpt. de filiis natis ex matrimonio ad Morganianum contracto , in præludio. cap. 1. num. 7. idque non obscurè significat textus eo cap. licet , ibi ; cimique voluntas militum vñ sup̄remi iudicij obirent.

45 Hinc deducitur , minus bene Alexandrum conf. 28. per totum & maxime 5. vol. 3. afferere , ex ea l. liceit probari non posse donatione causâ mortis dari hereditatem , & esse speciale in milite , vt sic data valeat. Sed is textus id non probat ; quia dum inter priuatos pactum non vere decidit , loquitur de pacto irreuocabili , & non de donatione causâ mortis , quia reuocabilis est , ut constat ex illis verbis textus , nec donationis quidem mortis causâ gesta efficaciter spem ostendat , vbi clare decidit textus , non esse vere pactum ibi reprobatum donationem causâ mortis , nec efficaciter eius spem ostendere ; & ideo Purpuratus ibi. num. 33. ait verba sonum habere donationis causâ mortis , refragari autem mentem , cum priuatis illi pactum inierint irreuocabilem ; & Glossa ibi , verb. mortis , ait id pactum esse simile huius donationi , at vere non esse donationem causâ mortis , quam vñiuer- si Doctores illa sequuntur , & folūm in tradenda ratione , cur non fuerit donatio causâ mortis , defatigantur ; & exp̄s̄ ibi Baldus num. 1. Salycketus num. 1. notab. 2. dicimus tale pactum , liceit collatum post mortem , non esse donationem causâ mortis : & clare hoc probatur ex l. regia 33. tit. 11. part. 5. quia concordat cum d. liceit. vñpt. enim hoc verbo (pleito , o permissione) & ibi Greg. Lopez verb. ocaſion , eam simul rationem assignat , quod tollatur libera testandi facultas : & hanc quoque poſteriore ratione tradunt Bartol. et liceit. l. leſt. num. 1. & vñpt. tradit Suarez l. quoniam in prioribus , limitat s. ad l. regni. num. 11. & Anton. Gomez l. 22. Tauri. num. 17. Quarum neutra vera esset , si textus in l. liceit. nomine pacti successione ibi reprobatur intelligere donationem causâ mortis : quippe cum illa sit ad nutum reuocabilis , non auctor , liberam testandi facultatem ; eam enim reuocans poterit testari : neque etiam p̄petet an- sam captandam mortis , cum mutuo consenserit , & de propria hereditate pactum sit , & non de aliena , cui pacientes successuri sunt ; & si postea inuenientur periculum imminentia , poterunt reuocare. Hac enim ratio dixi num. 14. renuntiacionem hereditatis persona consentientis non inducere vorum captandam mortis. Præterea , quia si textus nomine illius pacti intelligenter donationem causâ mortis , decidebatque èa posse donari hereditatem inter milites , non autem inter priuatos ; non consiliteret priuilegium militis in transitu pacti irreuocabilis in ultimam voluntatem , cuius contrarium ex multis dixi num. precedenti.

47 Vnde aliqui consenserint , donationem causâ mortis , quia donatur hereditas , valere , quia donatio causâ mortis omnium bonorum praefimenti , & futurorum valida est , nec prohibito similis donationis , quam frequen-

tissima sententia colligit ex l. stipulatio hoc modo concepta . ff. de verbis obligationis . & est exp̄s̄ etiam folūm sit de omnibus bonis presentibus , in l. 69. Tauri. hodie l. 8. tu. 10. lib. 5. recipiat . extenditur ad donationem causâ mortis , vt bene tradunt Iulius Clarus lib. 4. receptus . & donatio . quest. 19. num. 7. Molina alias allegans lib. 2. de primo genit. cap. 10. num. 14. Gutier. de iuramento. conf. 1. p. c. 11. fin. Molina Societas l. 8 vñpt. 10. de iustitia. dispu. 280. col. 5. & dispu. 288. col. 7. ver. ne vero ad hanc. Hac enim , vñptote quia reuocabilis est , non auctor liberam testandi facultatem , que fuit ratio prohibitionis donandi inter viuos omnia bona ; at id videtur donare omnia bona praefinta , & futura , ac donare hereditatem ; hereditas enim nihil aliud est , quā successio in vñiuerium , quod defunctus habet tempore mortis. l. lib. 11. ff. de verbis significat . & ita exp̄s̄ tradit Decius et liceit. num. 10. vñpt. reiecta concordia Iasonis , quam num. sequenti referamus , ut valere donationem causâ mortis omnium bonorum , & hereditatis futura , & allegat pro se Baldus cap. 2. num. 1. vers. c. in ergo , de feudo dato in vicem legis commissoria , vbi cadem verba dicit. Idem retenit Andre. Fachin. lib. 6. controvers. quest. 95. dicens exp̄s̄ valere donationem causâ mortis , hereditatis , & quamvis paulo post principium videatur amplecti concordiam Iasonis , paulo post , ver. ex quo infertur , reiecta ea concordia dicit valere huiusmodi donationem totius hereditatis , & ad libertatis C. de pacis conuenit , quatenus decidit hereditatem non posse dari pacto , dicit intelligi de pacto irreuocabili , secus de donatione causâ mortis , quia reuocabilis est.

Sed existimo hereditatem non posse donari donationem causa mortis , vt tradunt Bart. l. liceit. in 1. leſt. num. 1. in 2. statim in princ. de pacis , & ibi Paulus n. 4. Alex. num. 1. Angelus ad fin. Corneus num. 1. Alciatus num. 12. Atque idem tradunt ibi Iason num. 15. & Curtius senior. in repetitione eiusdem legis num. 11. limitantes hi duo , quando hereditas donatur ut ius vñiuerfale , fecus si restringatur ad praefensem , qui tunc intelligitur hereditas , id est , bona. Sed nec modica difficultas est de hac posteriori parte , at non tantum tota hereditas , sed etiam hereditatis pars posset donari extra testamen- num. De quo re confundile fuit Menochius conf. 1. num. 15. 10. vol. 1. & conf. 923. num. 13. vol. 10. Antonius Gabr. tit. de pa- chis. 102. concl. 1. Fachin. lib. 5. controvers. in 1. cap. 84. & tri- bus sequentibus. Caſual. in suis quest. præc. quest. 140. Dux cor autem , quod hereditas exp̄s̄ decidatur , hereditatem in testamento dandam ; cuius ratione reddimus numeri 44. quod velint iura non aliter de hereditate disponi , quā solemnis testamenti forma seruat , quod in donatione causâ mortis procedit , cum ea non sit testamen- tu , nec valeat exp̄s̄ illius textus , quod sola pacta irreuocabilia excludat ; quia ea l. hereditatis decidit , hereditatem ex testamento extraneis dandan- dam ; vbi Glossa verb. extraneis , ait extraneos appellari , qui ab intestato non succedunt. Quare a contrario feni- bui textus ille hereditatem non feruata testamen- ti solemnitate posse dari descendentiis , atque ita fa- tentur vñiuerfieri ; at hereditas nulli potest dari per pa- ctum irreuocabile , quippe auferetur libera testandi potestas. Rursus , quia hereditas codicillis dari nequit. l. 2. C. de codicillis . & 6. permitt. int. codem iii. cum tamen codicillus reuocabilis sit. Negre obstat ratio contraria , quia , vt optimè ait Angelus conf. 179. num. 4. fin. ea est differentia , quod succedens in hereditatem repre- sentat personam defuncti in ea parte , in quam succedit ; non sic autem de donario omnium bonorum.

Quamvis autem hereditas nequeat dari donatione 49. causa mortis , non dicendum est cum donationem omnino irritari , sed non valere in vim hereditatis reliete , vñptote quia solo testamento dari potest ; neque alius modus instituendi hereditis adest : at valebit in vim fideicommissi , iuxta l. Senola . & l. ex factio. in princ. f. ad Trebelia

Trebellianum: sicut enim bonorum vniuersitas dari codicillo potest in vim fideicommissi, vt quando institutus heres iubetur in codicillo hereditatem alicui restituere. & 2. C. de fideicommissi; ita etiam potest donatio ne causâ mortis in vim fideicommissi dari. Quare donatarius ille non erit heres per hanc donationem, sed heres erit qui ab incolato successurus erat, qui donatio nerebatur eam hereditatem restituere, retenuta si bi quarta Trebellianica, perinde ac ex fideicommisso eam quartam decideret. Et ita tradit Alcias l.licet. num. 1. 3. C. de patr. & ibi Curtius senior repetitione eiusdem legis. num. 12. Matthæus Vresembetius conf. 7. 1. n. 22. 28. 4. vol. 2.

50 Tandem dubium est, an id priuilegium militibus concessum ea l.licet. C. de patr. vt hereditas propria data pacto valeat, cuius meminimus num. 1. habeat etiam locum in pia causa? Negant aliqui. Dicuntur, quod id pactum non valeat fauore filiorum. I. patr. num. quod dotali. C. de patr. at filiorum fauor antefertur fauori pia cause, iuxta illud D. Augustini relatum c. finali. 16. q. 3. Qui filii exhereditatis Ecclesiam vult instituire, alium querat consultorem. Secundum, quia l.licet procedit in solo pacto reciprocio inter milites; non ergo habet locum fauore pia causa, cum non sit pactum reciprocum, sed illi soli successus concedatur pacto. Tertiò, quia favor concessus militibus ea l.licet, est in fauorem militis priuilegium militibus concessum tradunt Baldus l. finali. num. 17. C. de patr. & ibi Romanu. 71. & 72. Cornelius num. 3. fall. 2. Felin. cap. in presenta. num. 43. de probat. Bartholomæus Soncinus conf. 49. num. 7. vol. 4. Alexand. conf. 1. 68. num. 7. vol. 5. & conf. 12. num. 9. & 1. vol. 6. & l. patr. quod dotali. num. 4. C. de patr. & ibi Iacobinus de Sancto Georgio num. 10. Purpur. num. 18. idem Alexan. d. l.licet. num. 6. fine. & ibi Curtius junior num. 13. & 14. Decius num. 4. Petrus de Vergnia ibi in addit. ad Iacobum Barrigarium ad finem, idem Purpuratus l. finali. 197. C. de patr. Guillelmus Benedict. cap. Raynati. verb. duas babens filias, à num. 206. de testam. Socinus junior conf. 44. num. 45. vol. 1. Calcaneus conf. 13. num. 4. & 5. Natta c. quamvis patrum de patr. in 6. part. 2. num. 60. habetur 6. tomo trit. part. 21. & ibi Francus num. 6. Euerardus in suis topicis, loco a milite ad Ecclesiam, Iafon. l. stipulatio hoc modo concepi. num. 9. ff. de verb. obligat. Suarez L. quoniam in prioribus, limitatione 5. ad l. regni. num. 10. Iacobus de Nouellis lib. 14. de regulis urbis reg. 1. l. fin. Iacobus Richius de unione prolioni. cap. ultim. num. 24. habetur tomo 6. trit. part. 1. Gregorius Lopez l. 33. verb. Caullerol. stt. 11. par. 5. Anton. de Petra de fideicommissi. quest. 4. post. num. 8. c. 2. limitat. 1. & alij, quos refert Tiraquel, de priuilegiis pia cause. priuileg. 10. n. 1. & clare ipse sequitur num. ultim. Nam relata contraria sententia sic concludit; sed tu vide Decimus d. l.licet. num. 4. vbi hanc sententiam temet. Courruianus sequitur fauor optimè Nauart. commentario i de reguli. num. 27. vers. ad 3. vbi ait; non valet promissio hereditatis, vel omnium bonorum praesentium, & futurorum militis, non astringantur seruare in sua ultima voluntate declaranda solemnitates iure ciuili peritassad his omnis vales. l. i. cum ibi notatis. ff. de testam. & l. limitat. C. de testamento militis. Quam rationem aperte tradit textus eo cap. licet, ibi cum voluntatis militum, que super ultime vita spiritu, deque familiaris rei decreto quoquo modo contemplationis moris in scripturam deducatur, vim postremi iudicio obireat. At cadem proflus ratio militis in dispositione ad pias causas, quippe ad eius valorem non exigitur solemnitas iure ciuili inducta, sed sufficit solariis genitum, & canonici, vt constat ex cap. relat. el. 1. de testam. ibi, cum non secundum leges, sed secundum decretorum statuta traetis. Et quamvis textus loquatur de relictis Ecclesiæ, optimè tamen Abbas ibi num. 7. ait idem proflus intelligendum esse de relictis ad pias qualcumque causas propter rationis identitatem. Ecclesia enim propter animam, & contemplationem Dei priuilegium munitur, idque colligitur ex doctrina Innocentij cap. relat. fin. vbi textum illum explicat de relictis Ecclesiæ, vel ad pias causas; idque optimè docent Bartoli. repetit. l. i. num. 75. C. de sacrofanti. Eccles. Abbas conf. 11. num. 1. volum. 1. & cap. finali. num. 14. de success. ab intest. & c. relat. num. 3. & tribus sequentibus. Courrat. cap. cum tribus num. 12. de testam. & multi alij, quos refert, & respondunt Alexander. & Decius num. præcedenti allegati, & Gregorius Lopez l. 33. verb. dos. iii. 1. p. 5. eam etiam procedere

51 Sed multo verius est, ac frequentissime receptum, fauorem hunc militum extendit ad pias causas, atque adeo pactum successionis, vel hereditatis propriae dando fauore pia causa valere. Ducor, quod maior pia causa fauor sit, quam militis, vt constat ex aliquibus, quos congrerit Iafon. l.licet. num. 6. & 7. C. de patr. Si ergo fauor conceditur militibus, cur non pia causa? Et confimatur, quia ideo valet fauore militum, quod milites non astringantur seruare in sua ultima voluntate declaranda solemnitates iure ciuili peritassad his omnis vales. l. i. cum ibi notatis. ff. de testam. & l. limitat. C. de testamento militis. Quam rationem aperte tradit textus eo cap. licet, ibi cum voluntatis militum, que super ultime vita spiritu, deque familiaris rei decreto quoquo modo contemplationis moris in scripturam deducatur, vim postremi iudicio obireat. At cadem proflus ratio militis in dispositione ad pias causas, quippe ad eius valorem non exigitur solemnitas iure ciuili inducta, sed sufficit solariis genitum, & canonici, vt constat ex cap. relat. el. 1. de testam. ibi, cum non secundum leges, sed secundum decretorum statuta traetis. Et quamvis textus loquatur de relictis Ecclesiæ, optimè tamen Abbas ibi num. 7. ait idem proflus intelligendum esse de relictis ad pias qualcumque causas propter rationis identitatem. Ecclesia enim propter animam, & contemplationem Dei priuilegium munitur, idque colligitur ex doctrina Innocentij cap. relat. fin. vbi textum illum explicat de relictis Ecclesiæ, vel ad pias causas; idque optimè docent Bartoli. repetit. l. i. num. 75. C. de sacrofanti. Eccles. Abbas conf. 11. num. 1. volum. 1. & cap. finali. num. 14. de success. ab intest. & c. relat. num. 3. & tribus sequentibus. Courrat. cap. cum tribus num. 12. de testam. & multi alij, quos refert, & respondunt Alexander. & Decius num. præcedenti allegati, & Gregorius Lopez l. 33. verb. dos. iii. 1. p. 5. eam etiam

procedere

vitam propriam antefere. d. isti quidem s. quod metus casus. & ideo Baldus et al. finali. num. 5. Paulus num. 5. Alexander. num. 2. Iafon. num. 5. & 14. Roman. num. 11. Curtius iunior. num. 10. Corneus num. 4. super Glossam. verb. aliens. Curtius senior num. 13. Cagnol. antiqua editione. num. 109. noua. num. 68. Gozadinus num. 17. Berengarius Fernandez cap. 1. proxime allegat. num. 2. & 3. dicunt eam decisionem procedere in parentibus, quia licet in eis non detur votum captandæ mortis, habet tamen locum ratio prædicta posita in fine illius legis. Et etiam n. 15. probantius decisionem, illius legis habere locum in extraneis, cum tamen in illis non videatur dari votum captandæ mortis, cum nullam spem probabilem succendi illi, de cuius hereditate agitur, videantur habere. Et ideo Albericus ea l. finali. num. 6. Curtius junior num. 2. Cagnol. antiqua editione. num. 15. & 16. noua. num. 8. & 9. dicunt deficere in extraneis votum captandæ mortis: at in eis quoque decisionem illius legis vim habere, quia in eis locum habet ratio posita in fine illius. Et confirmatur, quia Menchaca hoc num. in ratione 2. allegatus fatetur in Ecclesiæ, & Vniuersitate non votum captandæ mortis, & tamen habere locum decisionem illius legis, quia militante aliae illius rationes; & Cour. cap. quamvis patrum. 2. patr. ini. n. 2. dicit non esse foliam rationem illius legis, quod detur votum captandæ mortis, & addit rubr. de testament. 2. part. n. 15. nec hanc esse potissimum rationem, sed quod turpe sit agere de bonis, in qua adhuc viuenti succedendum est, abique eius conueniū; & Crafus de success. S. success. ab intestato. 9. 9. n. 2. ait triplcem rationem huius decisionis folere affigunt. Prima est, votum captandæ mortis. Secunda, quia auferunt libertas testandi. Tertia, quia hereditas per iuris modos, & non per pacta dari debet; & concludit vnam ex his causis satis esse inveniri: quamvis enim renunciatione hac hereditatis facta in fauorem Societatis I. & S. vel alterius communis non detur votum captandæ mortis, renunciatio tamen erit nullius momenti, quod militent aliae eius leges rationes. Et amplius confirmatur, quia quamvis deficit ratio illius legis in vno, vel altero cafu, dum tamen in commune perferueret, suffici, vt dixi num. 37. Quartò, quia spes succendendi est iure reprobata, ac nullius considerationis, ut satis probatum num. 9. & ob hanc ratione Bertazzolus conf. 7. num. 10. & 11. lib. 1. docet non posse ingredientem religionem de iure, quod haber ad legitimam paternam in spe disponere. Quintò, quia hereditas pacto nullo, vel renunciatione dati potest, neque donatione causâ mortis, sed solo testamento formem, ut probatum num. 44. & 48. Quod si dicas id cellare fauore cafu pia, vt probauit num. 5. obflat, quia ibi dixi valere tanquam ultimam voluntatem reuocabilem; atque ita non haber locum constitutio Societatis I. & S. vel cum iuxta illam hec renunciatione taliter fieri debet, vt renocari non possit. Tandem, quia hec renunciatione continet donationem omnium bonorum praesentium, & futurorum, quam iure communi, & iure huius regni, etiam si solum bonorum praesentium sit, in totum irritam esse diximus num. 42. Nec valet si dicas eam donationem fauore Ecclesiæ, & caufi pia valere: nam contrarium docent Angelus conf. 79. n. 5. Roman. repetit. authent. similitur. num. 19. C. ad l. Faleidianam. & l. stipulatio hoc modo concepcionem. 41. ff. de verbis obligat. & ibi Alexander. num. 10. Socinus iunior, quamvis dubius, & cogitandum relinquit ibi numero 86. Purpurat. l. finali. num. 222. C. de patr. & ibi Bologn. num. 128. fine. Bartholomæus cap. in presenta. num. 24. ad forem. & ibi Mantuan. num. 10. de probat. Antonius de Petra de fideicommissi. quest. 4. post num. 8. in calu 2. ampliat. ultim. & in calu 13. Menchaca de success. progressu. lib. 1. §. 1. num. 182. & alij, quos refert Tiraquel, de priuilegiis pia cause. priuileg. 100. n. 2. & dicit esse dubitabile, quod valeat, Curtius iunior l. finali. n. 6. 1. C. de patr.

His

His non obstantibus existimo validam esse prædiciam renunciationem hereditatis futurae parentum, vel quorūcumque aliorum viventium, absque eorum consensu, sive factam in favorem Societatis Iesu, sive cuiuscumque pauperis, iuxta eius constitutiones, ut explicimus cap. præcedenti num. 31. Huius sententia veritas pender ex probacione quadruplicis fundamenti. Primum est, tota ratio, cur *i. final. C. de patris*, interdicit pacem futuræ hereditatis absque consensu eius, cui succedi debet, est, ne detur votum captanda mortis, atque hac cessante cessa obligatio illius legis. Secundum est, in renunciatione hac facta iuxta constitutiones Societatis non datur votum capienda mortis. Tertium, erit, ea non esset sola ratio eius decisionis, adhuc alia, quæ affiguntur à Doctribus, non habent locum in hac renunciatione. Ultimum est, aliis quoque rationibus haec renunciatione sustinetur necessario iuxta constitutiones Societatis Iesu. Probatur ergo primum fundamentum. Nam optimè Decius *e. i. final. num. 1.* & Bologn. *ibid. num. 11. fin.* & *num. 21. 23. 42. 69. 159. C. de patris*, tradunt totam eius prohibitionem rationem esse, ne detur votum captanda mortis, & hac cessante cefare quoque prohibitionem : & num. sequenti. fin. referuntur alios auctores, ex quorum doctrina hoc idem colligitur, & constat. Nam quando est pactum hereditatis homini incerti, valet, ut probauimus *num. 3.* & tamen de parte non tollitur potestas testandi, cum renunciant possit de alia parte, quando sibi obuenierit, testari : non ergo hec est ratio illius decisionis. Tandem nec potest esse ratio illius, quod pacto nequit hereditatis dari, ut bene docet Menchaca de successione *l. 18. num. 192.* tum quia haec renunciatione non verè datur hereditas, sed ius succedendi, sive spes illa transferitur : tum etiam quia nec consensu domini potest hereditas pacto dari, obstante *l. hereditatis. C. de patris conuenit*: nam nec ipse dominus posset dicere, sed solemniter testamento, ut probauimus *num. 44. & 48.* & tamen eo consciente valet haec renunciatione. Ergo non est illa ratio huius prohibitionis.

Probatur autem secundum fundamentum, nempe, in renunciatione facta iuxta constitutiones Societatis Iesu non dari votum captanda mortis. Et quidem si renunciatione fiat in favorem eiusdem Societatis, vel aliqui communis, manifestum est non dari votum capienda mortis ex *cap. consultationibus de donis*, vbi decernitur præbendam viventis non posse conferri alicui priuato, ut per alium collegio. Cuius rationem tradunt ibi Hostiensis *num. 1.* & *3.* Ioannes Andre. *num. 2.* Antonius *num. 5.* Abbas *num. 3.* Cardinalis *num. 4. q. 2.* Anchar. *n. 4.* Henricus *num. 2.* Imola *num. 8.* Ananias *fin. Archid. n. 6. quaest. 7. in fine summa. Glossa cap. cum vers. verb. tenet. & ibi Abbas *num. 10. de refut. foliat.** quod in priuato detur votum captanda mortis beneficiari, ut in eius beneficium succedat ; quod tamem cessa in collegio, quia cum communis anima caret, nequit mortem captare, nec præsumi potest fore, ut singuli illius communis capent : quia quod communis datur, nemini datur, nec est singulorum, ut confat ex *cap. Episcop. 5. qui manumittitur. 12. quaest. 2.* vbi dicitur, manumissum à collegio, non singulis, sed vniuersitatibus respondent turpe esse, ac proinde posse abque venia singulorum in iudicium deferre, non autem totam communiam. Item quia (ut dicitur *l. 2. C. quando. & quibus lib. 10.*) naturale vitium est negligi quod communis possidetur, ut se nihil habere arbitretur qui totum non habeat ; & ut testif Arist. *2. Politicorum. cap. 1. in princ.* non ita curatur bonum commune, sicut proprium. Arque ita, cum nullius testis sit propria causa testimonium valeat, *lib. præcedent. cap. 13. num. 102.* valere testimonium religiosi in rebus ad suum monasterium pertinientibus ea ratione tradita, quod res communis non censoratur singulorum propria, nec dari hoc votum capienda mortis in Ecclesia, fatentur Parisius *cap. in presentia. num. 26. ad finem, de probationibus.* Menchaca de successione.

de successione. lib. 1. §. 18. numero 220. quod idem generaliter non timeri, vbi fit pactum cum pia causa, docebat Guillelmus Benedict. *cap. Raynatus. verb. duas habens filias. num. 207. fin. & 208.* Atque si in quacumque communitate id periculum non timetur, multo fortius id non timendum est quando pactum initur cum Ecclesia, ut optimè considerauit Bald. *cap. eam venient. numero 3. de refut. foliat.* cùm in ministerio Christi nulla mala, nec sinistra suspicio cadat, vt tradit Anterus Papa in epistola ad Episcopos Hispaniar. & refertur *cap. ad fin. 11. quaest. 3. vbi & Glossa verb. finitum.* Atque ea presumptio multo minus habet locum in religiosis, ut aperte colligitur ex *cap. 2. vers. 1. super eo, de nouis operis mutatione*, vbi quod non fecerint, at inde deducit argumentum pro monachis, ut semper prælumentum iustam tueri licet, nec appetere aliena, cùm propria reliquerint, sedum prælumentum fore, ut aliecius mortem capient, quod succedat monasterium. Et confirmatur ex doctrina Zalij, quem refert, & sequitur Menoch. *conf. 1. numero 154. & 155. volum. 1. vbi ait patrum reprobatum *l. patrum, quod donati. C. de patris, valere inter magnates, ut dices, comites, marchiones, & quod in ipsis nihil finitum excogitandum sit, ac subinde nullus captanda mortis timor subsit.* Ergo à fortiori id dicendum est quodies cum communitate religiosa id pactum initur, siquidem iure optimo minor affectio ad temporalia præfumitur in religiosis, tum quod ea bona singulis obuenire non debant, tum etiam quia propter Christum se, & sua reliquerunt paupertatem perpetuo voto stricti. Atque ita valere huiusmodi pactum, seu renunciationem futura hereditatis in favorem conuentus religiosi, eo quod cesseret præsumptio captandi mortem, tradit Cornues *l. final. numero 3. fallentia 3. C. de patris*, & refert Baldwin idem sententem addit. ad *Archidiacorum. 16. 9. 7. in fin. sum.* quas additiones nullibz potui intenue. Sed idem Bar. *cap. cum venient. numero 3. de restituzione foliat.* ait, supposito veram esse rationem illius textus, quod possit dari beneficium viventis collegio, eo quod in ipso non detur votum captanda mortis, posse pactum initum illo de futura successione, & fortiori ratione cum Ecclesia, in qua minor huius suspicio est. At suppositum illud, nempe, esse veram rationem, quod non detur votum captanda mortis, satis probatum intio huius numeri, vbi pondero, Baldwin sensisse totam rationem probationis pacti futura hereditatis esse, ne detur votum capienda mortis, & ea cessante quoque prohibitionem. Ad idem est Fulgos. *ea l. final. numero 3. vers. 2. ratione.* vbi aut fortè non malè dictum est quod afficeret posse iniuste pactum de hereditate viventis, vbi non induceretur votum captanda mortis. Ad idem est Parisius *cap. in presentia. num. 26. ad finem, de probationibus*, qui cum Alex. *conf. 29. numero 8. & 9. vol. 3.* multa adducunt ad hoc cprobandum, atq; in aliquo actu faciendo debet adesse certa forma, illam non requiri quando sit actus cum persona, in qua cessa suspicio, que illius forme inducenda causa fuit : atque inde deducit hoc non considerari in donatione facta Ecclesiæ, vtpote in qua cessa suspicio captanda mortis. Et tandem Laderchius *conf. 13. numero 6. & 7. probat.* ingredientem religionem posse renunciare omnibus bonis, etiam exprimendo hereditates futuras, in favorem cuiusque.*

Maior autem difficultas est, quo modo votum capienda mortis non detur quando prædicta renunciatione hereditatis fit in Societate Iesu in favorem aliecius priuata pauperis, sive confanguinei, sive extranei, prout fieri potest iuxta constitutiones Societatis *cap. præcedent. numero 31.* Sed id quidem probat ratio prima, quam numero 58. afferens : præterea, quia codem numero 58. probamus alii rationes.

traveniri dispositioni legis civilis. Primo, quia, ut probauit numero 41. & 43. quando hereditas viuentis non venit principaliter, sed accessoriè, & sub uniuersitate honorum, atque in quadam consequentiam necessariam precedentis contractus licet, valer, nec est contra d. final. nec presumitur votum captandæ mortis, nec anxietas præmatura, & turpis hereditatis personæ viuentis : at in Societate I e s v dum renuntiatur omnibus bonis, iuriis, & actionibus, principaliter agitur de omnium bonorum abdicacione, quo religiosi maneat perfectè pauper, abique spe vila acquirendi, sub qua vt pars quædam comprehenduntur ius ad hæreditatem futuram, & venit, ut sequela necessaria ad ingressum religiosi obligantis ad dictam renuntiacionem omnium iuriuum, & hereditatum, vt dictum est, eo quod his iuribus retentis non detur perfecta paupertas, qualiter poscent constitutiones. Ergo ea renuntiatio non est contra ius civile, sed eo attento suffimenda est. Secundù, quia, non obstante lege ciuii disponent pacum abique domini consensu irritum est, potest ex licencia Principis iusta causa ducti id pacum licet, & validè iniri, ut probauimus num. 8. Pontifices approbarunt constitutiones Societatis I e s v p̄cipientes huiusmodi renuntiacionem, sive in favorem communitatæ piaæ, sive priuati pauperis, & ducti iustissima causa, nempe, ut religiosus maneret perfectè pauper, abdicata omni bonorum specie, & cum sit circa personam religiosam, non est ciuilis iurius disponere circuallam, sed ecclesiastici. Ergo valeat talis renuntiatio non obstante lege ciuii. Sed dices constitutiones non prescribere, vt ea renuntiatio fiat absque consenso eorum, quibus succedendum est; atque ita cum seruari posset constitutio ex consenso perito, non aduerterebit illi, nec Pontificis approbatione, petere consensum; quare si necessariò petendus erit, iuxta p̄scriptum legis ciuii. Respondeatur immo aduersari constitutioni, quia confiratio petra tantum rationes non inclusas in voto captandæ mortis, & fatis probauimus num. 5. esto vera efflent haec rationes, illas non obstat hinc renuntiacionem. Ad secundam confirmationem dic, aliud esse cessare rationem legis in aliquo casu; aliud vero rationem legis non se extendere ad illum casum: nam in priori evenitu lex ex se, & ex sua generalitate comprehendit eum casum, in eoque locum habuit, alia non diceretur cessare rationem legis, vel legem, cum ne lex, nec ratio in eo casu locum haberint; & quod nunquam fuit, cessare nequit. In posteriori vero evenetu nunquam ratio legis amplexa est eum casum, & per consequens nec lex ipsa; & sic nunquam vbi ratio comprehendit aliquem casum, non sufficit cessare rationem in particulari, vt cesseret lex, verum quando à principio ratio legis non se extendit ad eum casum, dicendum est nunquam legem habuisse locum in eo, vt latius explicui, & probauit ib. 2. de marim. dispu. 37. numero 3. Non ergo defendimus, valorem huius renuntiacionis ex eius persuerantia pendeat, vt dixi num. 14. maneret casu renuntiatio ex consenso renovato, ac proinde nunquam est irreuocabilis. Insuper, quia ratio prima hic adducta probat eam renuntiacionem non indigere ad sui firmatatem consenserit eius, cuius successio renuntiacioni ex ea renuntiacione non facta, quia conseruit Societas I e s v tantum petet id quod ad perfectam renuntiacionem religiosi pauperitatem desideratur; cui fini satistis, si ex parte ipsius maneat firma, & irreuocabilis renuntiatio illa, nec volunt prospicere pauperibus, in quorum favorem renuntiatio facta est. Sed respondet, constitutionem à Sede Apostolica approbatam vtrisque profixisse: nam notwithstanding petet, vt religiosus abdicet a se spem bonorum, sed vt ea cedant in pauperum vltiuxa consilium euangelicum; quod quidem obtinere non posset, si reuocabilis esset ex parte hereditum hæc facta in pauperes renuntiatio. Tertio, quia in dubiis opinionibus ea preferenda est, quæ loco pio, & religioni fuerit, vt alii citatis, & nemine contradicente tradit Titaquel. De privilegiis piaæ causæ, p̄sueleg. 1. 4.

Societate ea renuntiatio, vt diximus. Probatur ex laudem nulli. §. 1. C. de sacrofanti. Ecles. vbi donatio totius patrimonii facta Ecclesia, pronuntiatur valida. At eodem privilegio Ecclesia relata ad causas pias gaudent, ut probauimus num. 5. & concinit cap. final. de successor. ab in testato. Præterea, quia (vt eodem num. 5. probauimus) ius ciuile non potest praeditum aliquod donationibus ad causas pias afficer. Ex ideo hanc partem sustinent Abbas cap. final. num. 2. de successoribus ab in testato. & cap. in villa. num. 11. de conceptione prebenda. & cons. 1. vol. 2. Bartol. final. in 1. l. 2. numero 13. C. de p. t. Curtius senior ibi. num. 24. Decius num. 31. & ibi lafon num. 34. Baldus aubert. q. s. maior. num. 39. C. de sacrofanti. Ecles. Se cap. in p. s. n. 36. fin. de probationib. vbi Abbas num. 1. notab. 5. Decius nova editio. num. 29. Paris. an. 21. usque ad 26. Felin. num. 6. & latifimè Beatus. n. 34. usque ad 27. Ferretus. n. 16. & n. 26. Lafon. L. stipulatio hoc modo concepta. num. 10. ff. de verb. obligat. Tiraquel. de priuilegiis pia cause. p̄sueleg. 100. nu. final. Guillelmus Benedict. & Rayninus. vbi duas habens filias. num. 206. de testament. Natta cap. quatuor p. s. 2. pari. num. 60. habetur tom. 6. art. 2. pari. 2. Nauarr. comment. 1. nu. 3. 2. coroll. 3. de regular. Gama dec. 1. 35. num. 2. Ioannes Lupus. 4. 6. Tauro. num. 9. & ibi Antonius Gomez num. 31. Quatuor rubri de testament. 2. pari. num. 5. Dueñas reg. 21. 9. Limitu. 1. Iulius Clarus lib. 4. receptarum. §. donatio. quest. 2. 0. num. 5. Gutier. de iuramento confirmatoria. 1. pari. cap. 11. num. 7. Marienzo lib. 5. recuperat. sit. 10. 1. 8. glo. vntca. num. 9. Azebedo es. 1. num. 6. Villalobos in suis communibus opinione bus distinxit D. verb. donatio. num. 16. 7. Spino speculo testimon. glossa 12. principali. num. 45. Molina tomo 1. de iustitia. dispu. 28. col. 3. vers. nostram. Rebells de iustitia. pari. 1. lib. 1. quæst. 9. num. 2. Leonard. lib. 2. de iustitia. cap. 18. dub. 13. num. 95. Manuel ques. regular. tom. 1. quæst. 47. art. 2. & multi alij, quos hi referunt. Quod tamen iure optimo limitant Abbas cons. 4. 8. num. 3. vol. 2. Tiraquel. & Manuel proximè allegati, ut intelligantur quando donationis effectus principaliter diriguntur in piam causam, vt quia donatio fit Ecclesia, vel pia cause; scilicet si principalis effectus diriguntur in piam causam, per quam tamen consequentiam cedat in causa pia commodum, vt si donatio omnium bonorum fiat aliquid cum eo onere, vt teneatur elemosynas elargiri.

C A P V T I I I.

De facultate nouitii, aut volentis ingredi religionem, ad disponendum per testamentum de suis bonis, & de firmitate eius testamenti sequita professione, & quis ei ab in testato morienti succedit; & hæc attento iure antiquiori ante Tridentum.

S V M M A R I V M.

Quot questiones sint disputatione, & ibi remissæ; an aliquid si amittantur per Tridentum. n. 1. An nouitius integrum sit testari abque superioris licentia? & constat ratione ibi adducta, que est, quod se, & sua dedicari, nihilque proprium habeat, quod in nouitii locum non habet. Et ita sentiunt vniuersitati Doctores, qui pallium absolute dicunt nouitios posse testari; si enim aliquid licentia exigetur, minus verum effler dicere possit illos testari. Sed in propitiis terminis docent nullam exigere licentiam Nauarr. comment. 2. de regularibus. num. 49. Coquar. cap. 2. num. 5. fin. de testament. Cratias de successione. testamento. §. testamentum. quæst. 34. num. 5. Gutier quæstionibus canonice. lib. 2. cap. 1. num. 25. Valdes alios referens in additionibus ad Suarez allegat. 20. littera M. Tapa d. auerter. ingressi. verb. sua. cap. 2. num. 14. fin. & verb. id eoque nec de his. cap. 1. num. 1. Molina tomo 1. de iustitia. dispu. 13. 9. col. 5. lib. 12. cap. 2. fin. & c. 6. 9. 5.

Quod quidem verum est, et si nouitius ille sit ordinis Minorum, quia in illo quoque militant ratios propositi; & ita docent Francus rubrica de testamentis. in 6. num. 6. 7. Nauar. num. precedens. allegatus. Nec obstar quod docet Corduba super regul. Minorum. cap. 2. quæst. 8. puncto 2. dicens nouitios ordinis Minorum volentes in ea profiteri, teneri distribuere bona sua in pauperes: nam Manuel quæst. regular. tomo 3. quæst. 16. art. 31. id reprobatur, probans optimè solum esse consilium.